

Діло

Виходять що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10., П. пош.
Конто почт. шл. 26.726.
Адреса телегр. «Шло-Львів».
Число телефону 261.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:

місячно	2-70 К.
квартально	8-—
піврічно	16-—
річно	32-—

у Львові (без доставки):

місячно	2-40 К.
квартально	7-—
піврічно	14-—
річно	28-—

За зміну адреси платять ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петрова, двоколонна 40, в надписі 60, в оновітках 80 с. в редакційній часті і К. Подкопелєва при вітала і зарученні 100. Некрологів стрічка і К. Стаді оголошення за окремим умовою.

Одні прикріпки коштують у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видас: Видвничча Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Війна цивільних і військових властей проти невинного, безборонного українського народу Галичини.

Інтерпеляція послів д-ра Костя Левицького, Володимира Сінгалевича і тов. до Його Ексцеленції президента міністрів в справі численних смертних кар і інтерновань в Східній Галичії.

(Внесена на засіданню палати послів 5. червня 1917 р.)

В перших двох тижнях серпня 1914 р., коли почали ся воєнні операції проти Росії, галицькі адміністративні власті не зробили нічого, щоб населення властивим способом вичути, як має поводити ся в війні, а певні елементи по являти змоги шкодити збройній силі держави. Наслідком сього незрозумілого заведбаня трапило ся особливо в сумезних з Росією повітах Галичини кілька випадків, що окремі особи чи незручними поведєням, чи з невідомости, а вже в найгірших випадках зрадою пошкодили воєнним операціям армії.

Галицьким адміністративним властям не повинен був бути невідомий сьм і значіне руссофільської агітації в Галичії. І вєдено від років між обома народами Галичини. Між українським населєнем Галичини число руссофілів було мале і вони були загально відомі.

Коли військові власті звернули увагу галицької адміністрації на руссофільські заті, по чєла вона розвиває горячкову діяльність. Одначе та діяльність прийєла зов'їм нежданний напрям. Галицькі адміністраційні власті зарядили найстрогішій міри не проти малого числа руссофілів, тільки

проти цілого українського населєня Галичини.

Військові власті, команди й окремі відділи армії, поінформовані односторонно й фальшиво адміністраційними властями, прийшли до злов'їшого хибного погляду, що всі „Русини“ є зрадники, і тих казкових поголосок про загальну зраду надужито також для оправданя всіх нещєдє на східній фронті.

Тєпер почала ся формальна

війна цивільних і військових властей проти невинного, безборонного українського народу Галичини.

Тисячі мушци, жінок, дітей на основі наглого суду або таки так пов'їшено, розстрієно, а в найщєдєслівіших випадках арештовано й відставєно. Не тільки сєляни і міщєни, але також інтелєгенція — коли тільки хто з них був українського роду — без якоїкої підстави, часто тільки на основі самовільного рїшеня даного органу властей, арештовано і серед страшних знущань зі сторони вуличної товпи й ескорти відставєно до численних цивільних і військових вєзниць.

На центральній табор для таких „інтернованих“ вибрано

Талєргофє коло Грацу.

Й уряджено Його для кількох тижєч осіб. Тамошній урядженя власне в перших місяцях війни, коли Талєргофє був переповнений, буди під гієлієтичним і вськимим нишим оглядами просто наругою. Від епидемії, які швидко вибухли, агинило більш тисячі зов'їм невинних Українців. Повєдєне органів нагляду було над всьєю міру строге і безоглядє. А до того прилучали ся для Українців ще гіркі насмішки замкнєних разом з ними руссофілів.

Поступованє проти інтернованих вєла окремо для сього утворєна ц. к. слїдча комісія в Талєргофі. Урядованє сєї комісії, яке вєло ся понад два роки, виказєло, що

з інтернованих Українців ані оди не провини ся непатрієтичним поведєнем.

Ані оди Українєць не був поставлений перед суд, а тим менше засуджений. З сього виходить понад вський сумнів, що всі інтерновані Українці через самовольє властей зов'їм невинно були виставлені ціє місяці і навіть роки на найбільші фізичні й душевні муки, а більш ніж

тисяча їх заплатила за сьвій австрійський патрієтизм смертю. Також з інших інтернованих, не Українців, лєдєв пару тижєнів поставєно перед суд.

Ті надужити, що кличуть до неба о пїмсту, приписуєно часто в правительствєнних кругах воєнній пєсихові галицьких властей і викликаним нєю пожалуєня гідним надужитям армії. Але сї оправдуєня зов'їм не заслужують на віру. Дєякі надужити й помилки можна допустити, але не тисячі й дєсятки тисяч!

Сє не була помилка, сє була нєлюдська система!

Галицькі адміністраційні власті безпосредно арештованями, а посередно брєхливим інформованєм армії мали за цїє цїє українське населєне оклеветати як зрадників і політично зничити, щоб з сього зробити політичний капїтал для польського панованя в Галичії. Найгіршій доказом сього служать фєакт, що

галицька адміністрація старала ся в тім напрямі впливати на ц. к. слїдчу комісію в Талєргофі

та що багато з Українців, увільнєних сєю комісією, по повороті до Галичини вона знов арештуєвала й інтернуєвала.

Загальна Українська Рада й Українська Парляментарна Рєпрєзєнтація робили все можливе, щоб облєкшити долю інтернованих в Талєргофі, щоб осягнути увільнєне невинних і розв'язанє табору. Вношені меморїєли й численні інтервенції (від жовтєя 1914 р.) не осягнули видчїйших успїхів.

Талєргофє існуєвал далі як пятєно ганьби для правової держави,

аж великодушнє рїшенє Його Величнєсти Цєсаря покляло кїнець цїєї системі інтернованя.

На основі сього підписані ставлять до Його Ексцєленції президента міністрів отсі питання:

- 1) чи наведєні фєакти Його Ексцєленції як шефови ц. к. правительствє є відомі?
- 2) які зарядженя поробило правительствє, щоб винні органи потагнути до відповідальности?
- 3) які зарядженя думає поробити правительствє, щоб невинно замкнєні ді-тали змогу вернути без перешкоди до вітчизни?
- 4) як думає правительствє оправдати ті важкі надужити?
- 5) які зарядженя думає поробити правительствє, щоб горожанам держави, які невинно натєрпєли ся знущань і були позбавлені своєди й чєсти, як також родинам тих, що невинно понєсли кару смертї, дати відповіднє задовиситьчинєнє?
- 6) які зарядженя думає поробити правительствє, щоб запобігти повтєреному таким до неба о пїмсту звинувачєням надужити зі сторони галицьких адміністраційних властей і вимогти на них, щоб в Галичії пануєвала австрійська державна ідеєя й австрійська державна рєація?

Новий рєгулямін Палати послів.

Львів, 9. червня 1917.

Справа нового рєгулямину занєла Палату послів значно довше, ніж спєршу пляновано. А саме мав він бути ще на засіданню 5. с. м. ухвалєний в трєтєм читанню. Тимчасом стала ся

несподіванка, яка малє не викликала кризи в палаті послів.

При другім читанню 5. с. м. 203 голосами всіх нє-нїмєцьких послів проти 153 голосів всіх нїмєцьких послів прийєто додаток до § 51, поставлений чєськийє послом д-ром Франтоєм, що „всі промови дослівно, як їх вєголошєно, мають бути записані в стєнографічній протоколї“. Означє сє дослівнє протокованє промов, вєголошувань не по нїмєцьки.

Сє голосованє, яке роздієло Палату послів на два противні табори: Нїмєць і нє-Нїмєць, викликало в нїмєцькій таборі великє огірчєнє. Трєтє читанє рєгулямину відложено на слїдуючє засіданє, а тимчасом розпочали ся перєговори, які вєли ся цієлий дєнь 6. с. м. аж до вєтєра.

Правосильнє ухвалєнє рєгулямину вимагєє більшости двох трєтин, отже спєршу виринуєла в нїмєцькій таборі думка, щоб шїлу рєформу рєгулямину завалити. Одначе в кїнци вдало ся заключити компромїс на тїєй основі, що пос. Лєо поставив додатковє вносєнє про визначєнє вносєня д-ра Франта. На вносєнє д-ра Лєа згєдєли ся всі Нїмєць крім Нїмєцького Національного Союзу, який таки рїшєня демонстраційно голосувати проти рєгуляминового предложєня в трєтєм читанню, як також проти вносєня пос. Лєа.

Вносєнє пос. Лєа звучить: „Прєзидент має постарати ся, щоб стєнографічний протокол промов у нє-нїмєцьких мовах був по думцї § 51 рєгулямину урядово перєкладений і перєклад уміщений в протоколї згєдно з черговою промовою, а нє-нїмєцький текст оголошєний в другій часті протоколу. Також сєй текст уважєть ся дословним протоковом нарад Палати по думцї постанов § 28 прєсового закона“.

Значєнє вносєня д-ра Лєа полягєє ось в тім: На основі ухвалєного вносєня д-ра Франта стєнографічний протокол мусить би містити кождою промову в тїєй мові, в якій вона була вєголошєна, отже прєдставляє ся би що до мови так, як Австрїєя що-до національного складу. Зє те на основі вносєня пос. Лєа сам протокол будє одноцїєльний, нїмєцький, бо нє нїмєцькі промови будуть у нїм поміщені в нїмєцькій перєкладі, а нє нїмєцький оригінал тих промов будє поміщений в додатку до протоколу.

Наслїдком згаданого компромїсу на вєчєрнім засіданню 6. с. м. прийєто рєгулямін в трєтєм читанню, а вносєнє пос. Лєа прийєто в першєм читанню і відслєзєло до рєгуляминової комісії. Як сказано, Нїмєцький Національний Союз в обох випадках голосуєвал проти.

Рєгуляминова комісія малє полагодити вносєнє д-ра Лєа до вієтірка, щоб воно на втрєтєм засіданню могло бути полагодженє в другім і трєтєм читанню. Аж тоді рєгулямін був би в палаті послів дєфінієтивно полагоджений.

Щоб рєгуляминово предложєнє стало законом, мусить воно бути прийєто також Палатою панів, дє воно знаходить ся на деннім порядку нинїшнього засіданя.

Одначе в найновїйших вістїях виходить, що в рєгуляминовій комісії Палати послів виринули нові труднєости. На вчєрашнім засіданню комісія над вносєнем д-ра Лєа зов'їм не радїєла, тільки ухвалєла відложити засіданє. Кажуть, що нїмєцькі парламентарні круги хотять вижлати, як поставити ся до рєгуляминового предложєня Палата панів.

В кождім разі справа ві второк лєдєв чи будє дєфінієтивно полагодженє.

ВІДЄНЬ. (Тєб) Окрема комісія Палати панів радїєла по полудни над ухвалою Палати послів в справі змінє рєгулямину. Зачувати, що прийєто без змінє ухвалою Палати послів, а зарєзом ухвалєно рєзольуцію з вїзванєм правительствє, щоб в дорозі закону управильнили справу мови нарад парламєнту.

Перед скликанєм російської конституанти.

ПЄТРОГРАД (П. А.) 9. червня. Нинї відбудє сє першє засіданє окремої комісії вибраної в цїєлі вироблєня закону в справі скликаня

установчих зборів. По вступній промові президента міністрів Львова повірено провід в комісії Кокошкинови.

Ельзас і Льотарингія мають самі рішити про свою приналежність.

КРИСТІЯНІЯ (Ткб). Російський революціоніст князь Кратоткін, який прибув сюди в довіру до Петрограду, вислав до французького журналу „Bataille“ писемко, в яким каже, що треба причеволити Німеччину до звернення здохнутих областей і принання Ельзасу Льотарингії права вибору, чи хочуть належати до Німеччини, чи до Франції.

Англійський соціаліст про мир без анексії.

БЕРН (Ткб). На з'їзді соціалістів в Leeds пояснював Філіп Snowden резолюцію, що вказує англійське правительству, щоби прилюдно заявило за російською мировою формулою „без анексії і без відшкодовань“. Сю формулу, говорив Snowden, прийняли вже Сесілі і Аскіт, однак повністю ся її самовільно. Справа Ельзаса і Льотарингії, справи: польська, австрійська і балканська, подібно як і ірландська, є гірська і індійська дали би ся розв'язати в сей спосіб, що кождий нарід дістав би право рішення про свою судьбу. Тільки мир народів може бути тривалим миром.

Депутація австро-угорської армії в Петрограді?

АМСТЕРДАМ (Тел. представника п. к. Кор. Бюра). Б. Райтера доносить, що дзвоник „Тіпс“ дістав з Петрограду відомість, що депутація австро-угорської армії, вложена з 2 генералів, 2 полковників, 20 інших офіцерів і 15 жовнів прибула до Петрограду. Одержала вона від російських військ на фронті пашпорти, щоби могла російському правительству або раді делегатів представити мирові умови. Петроградські дзвоник доносить, що коли військова депутація прибула до Кишинева, узв'язано її і видано приказ відставлення її до Петрограду.

Увага п. к. Кор. Бюра: Ми є з міродатого жереле уповновласнені заявити, що повисше доносене не є вігане з правдою. Твердження англійського дзвоника, мовби депутація австро-угорської армії перейшла через російський фронт, є видумане.

Болгарія не віддасть Македонії і Добруджі.

СОФІЯ (Ткб). Тутешні дзвоник, між ними півурядове „Ехо де Булгаріє“ і дзвоник „Народ“ підчеркують невірні заяви соціалістичних делегатів з Австрії і Угорщини в Стокгольмі що до формули „без анексії і без відшкодовань“. Са формула переведена в цілості означувала полішене тліючого огня під попелом, з якого потім вибухав нова вожежа. Македонія і Добруджа, котрі були кістю незгоди між Болгарією, Сербією і Румунією повинні після національного принципу належати до Болгарії.

Як жив Микола II?

ЛОНДОН (Ткб). До „Times“ доносять з Петрограду: Тому що много людей зважає Царське село, видано острійші приписи до стереження Миколи II. Вільно йому проходжувати ся тільки дві години рано й вечером. Військова сторожа иде все за ним найдалі у віддалі 25 кроків. Діти б. царя можуть перебувати на свіжій воздуці тільки окремо. Бувши царська пара мусить щоденно два рази показувати ся у вікні, щоби офіцер, який повинить службу, міг її бачити. Потрійний військовий кордон охороняє палату.

Б. міністри є в'язнені в Петроградській кріпості. Мають на собі приписаний в'язничий одяг. Вільно їм раз на тиждень через 10 минут розмовляти зі своїми і писати та одержувати один лист тижнево. Міністри є в'язнені кождий окремо.

Ген Гурко уступив.

ПЕТРОГРАД. (П. А.) Генерал Гурко, начальний вожд на західнім фронті, уступив із свого становища.

Цісар Карло у болгарсько-го короля.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Цісар удав ся по полудни окремим двірським поїздом до Штілфрід, а відтам до Ебенталь, де тепер перебуває болгарський король з синами. По близько двогодинним побуті у болгарського короля вернув цісар до Лаксєбурга.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) „Korr. Wilhelm“ доносить, що болгарський король надав і вручив цісареві Карлови підчас його побуту в Ебенталь найвище болгарське відзначенє, а саме болгарський хрест хоробрости I. класи.

Авдієнції у Цісаря.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Цісар прийняв на окремих авдієнціях президента міністрів гр. Клям Мартіна, міністра війни Штегер-Штайнера і міністра красної оборони Георгія.

В справі польського легіону.

ВІДЕНЬ (Ткб) „Neue Freie Presse“ доносить, що презес польського кола Лазаревський і послі Морачевський, Тетмер і Висоцький були дня 8. с. м. у міністра заграничних справ Черніна, щоби розмовити ся з ним в справі польського легіону. Президія польського кола в понедїлок відбуде дальшу нараду з президентом міністрів.

Російсько-французькі анексіїні пляни.

„Az Est“ доносить з Женєви: Президент міністрів Рібо був привезений на посліднім тайнім засіданю палати послів дозволити на відчитанє тайних актів французько-російського союзу. В тих актах сказано, що союз заключаєт ся в тій цілі, щоби Росія одержала Царгород, а Франція лівий беріг Рена. Рібо мусів заявити, що правительсто не вважає конечною запорукою мира розбору Німеччини, або обкросія її границь та що на будуче не буде закінчати ніяких міжнародних договорів без відома народу.

Після промови президента міністрів поставив пос. Брізон резолюцію, якою висловлюєт ся зреченє анексіїних плянів, видвиження тайною дипломатією. Предложеною резолюцією мала би теж Палата заявити, що вона не бажає дальшої війни а домагаєт ся порішення справи Ельзаса і Льотарингії на мировім конгресі, а се з огляду на те, що після битви над Марною у вересні 1914 р. територіяльна цілість Франції вже не є zagrożена. Резолюція заступає погляд, що свобода народів не може опирати ся на оружье рішенє, тільки на демократію і соціалізм.

Війна і чеська політика.

Відозва чеських письменників до чеських послів в привоуду силіянія Державної Ради.

З привоуду скликаня Державної Ради 150 чеських письменників звернуло ся до чеських послів у Державній Раді з отсею відозвою:

Звертаємо ся до вас, панове, у великій хвилі нашого народнього життя, у часі, за котрий всі ми нестиємо відповідальність протягом цілих століть. Звертаємо ся до вас, до послів чеського народу, добре знаючи, що ми, чеські письменники, працівники й ділячі в нашім громадянським житю, маємо не лише право, але й обовязок говорити від імени рішучої більшости чеського культурного й інтелігентного сїтя, а навіть і за весь народ, котрий сам не може говорити.

Незабаром айдеєт ся Державна Рада, а політичним заступником чеського народу доведеть ся у перше за час війни заявити з її трибуни все, чого досі не можна було висловити ані в

пресі ані якимсь иншим прилюдним способом. Жаліємо, розумієт ся, що сею трибуною не буде адана славийній сойм чеського королівства й гирвно заваяємо, що лише сойм сього королівства уважаємо за повлікний збори, на яких треба було б говорити про бажаня і потреби нашого народу. Однак не жаліє під сей час нема чеського сойма загалом, а поки-що єдиною вільною ареною чеських послів може бути віденська Державна Рада. Отже, панове, принаймі там будьєт справжніми речниками свого народу, принаймі там скажєт державі й світові про те, чого ваш народ хоче та за чим стоїт! Принаймі там виволните свій святий обовязок і як найрішучіше та в самопожертвоваєм боронитимєт чеських прав і чеських домагань у теперішнім найважійшим часі всевітній історії, бо тепер рішатимєт ся доля чеського народу на цілі столітя! Свої обовязки впови можете вповинити лише в тім разі, як що наперед вповините всі конституційні умови, подиктовані парламентарним житєм. А се означає не лише справжню свободу зборів перед парламентарною сесією, щоб народні заступники могли вислухати бажаня і скорт своїх виборців, не лише скасованє цензурі що до воєнних справ але й абсолютну свободу й незайманість парламентарних промов у Державній Раді та в пресі, а насаперед, розумієт ся, особисту свободу й незайманість усіх вибраних народних представників. Ряд чеських та інших славянських послів позбавлено сей свободи й незайманости, богадох засуджено до в'язниці, навіть на смерть. Інших інтерновано, хоча й досі невідомо, в чім вони провинили ся. Політичні переслідуваня в часі війни зросли в досі ніколи не передбачуваний мірі; коли отже має настати нове громадянське житє, що є неминучою передумовою кождої парламентарної праці й діяльності, — безперечно потреба, щоб ви насаперед виволни загалну амністію для всіх засуджених воєнними судами не задля воєнних, а лише політичних причин.

Чеський народ не може признати теперішній делегації права говорити й ділати від його імени в Державній Раді, заки наперед не буде завезена повна горожанська свобода нашого горожанського житя. А поруч з тим однаково протестуємо проти думки, щоб австрійський парламент, позбавлений тепер більше ніж сорок послів, з яких половина живе й має право на свій мандат, — щоб сей кушій, обріланий парламентом продовжив свої мандати: тільки народ може мандати давати й відновлювати та лише з рук народу може чеська людина приймати політичне заступництво його прав і бажань!

Сі бажаня та права чеського народу набирають нової сили та значіння у звязку з дотеперішнім перебігом всевітній війни, підчас якої майбутня Европа виринеє у новім, демократичнім вигляді; також і вся наша політика мусить мати однаково великі, визвольні директивні, які вимагають з минулого старочеської чесноти, старого самопожертвоваія і відданости, старого славного огляду на честь народу та на суд будуччини.

Отсі гарні прикмети виявив чеський нарід у своїм певнім себе спокою, котрий заховав у часі війни, не зважаючи на всі спокуси та не потребуючи посольських приказів чи політичних порад. Сей певний себе спокій, сей самозаховавчий інстинкт був найблаторійшим висловом нашого національного чутя, а се вимовне мовчанє, невинпроважєне й найбільшим утиском, не мало бути зрушене аж до закінчєня світової боротьби.

Однак тепер відчиняють ся брами австрійського парламенту й політичні представники можуть, коли схочуть, уперше вільно говорити й ділати. Чогоб вони не сказали чи не полагали, сього слухати муть не лише вдома, але й у всій Европі. Отже на вас, панове, яко на речників, чесько-славянського народу дивитимєт ся не лише теперішність, але й будуччина й не може бути спору про те, чого вони від вас хочуть.

Програма нашого народу вибудувана його історією та його племінною судильністю, його новочасним політичним житєм, його правами та всім тим, з чого сі права повстали та чия свята їх запоручено. Сучасна доба підчеркує сю програму до останніх висновків: як що колись здавало ся, що можна її відкладати або обмежувати, теперішня доба примушеє вас розвинути її перед форум усієї Європи й потім боронити до крайности, домагати ся вповнення її без застереження, бо чеський нарід ніколи її не зрік ся і з чесько-славянського серця ніколи не щезла віра у її славне здійсненє!

Са хвилина настала під час всевітній війни наслідком її перебігу й дотеперішних результатів. Демократична Европа, Европа самоуправних і вільних народів, є завітнішою Европою й Европою будуччини. Нарід вимагає від вас панове, щоб ви були при сій великій хвилі, щоб ви її дали всі свої здібности, щоб

Книгарня у Львові, Ринок ч. 10

має великий
ВИБІР УСЯКИХ
УКРАЇНСЬКИХ
— КНИЖОК —

з усіх галузей знання, як з красивого оформлення, так і народних, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й різні наукові книжки, співалики, поети, молитовники, — свателі й інші релігійні видання.

ви ділали як незалежні люди, люди без жадних зобов'язань та особистих вигід, люди найвищого морального й національного сумління! Як що не зможете виконати аського того, чого від вас вимагає то, що вам нагазує нарід, краще відкажіть ся від своїх мандатів ранше, ніж вступите до Державної Ради, й відключте ся до своєї найвищої інстанції: до свого народу!

Правительство і чеський нарід.

Чеські парламентарні послы на засіданню 5. с. м. узавляли з останній редакції текет обширної інтерпелляції про відношене правительства до чеського народу під час війни.

Крамарж і Кльофач.

Чеській парламентарній союз вислав привітне письмо до д-ра Крамаржа і одержав від него відповідь, яку відчитано на засіданню союзу.

Референти комісії для посольської незайманости д-ра Бакса і п. Матая одержали дозвіл на переглядене карних актів військового суду в справі посла Кльофача.

Українське краєве Товариство для опіки над сиротами.

Дня 7. с. м. відбули ся перші конституційні збори „Українського краєвого Товариства для охорони дітей і опіки над молодістю“, яке й почало вже свою діяльність. Зродила ся нова українська організація в пошуваню необхідної потреби національного вихованя і всенародної опіки над українською дитиною. Для її заснованя була се крайня пора.

До певної міри організовану опіку над українськими дітьми, що потребують опіки, вели і ведуть досі епархіяльні комітети: львівський і перемишльський, які можуть вказувати ся вже тепер деякими успіхами праці. Вони позасковували епархіяльні сирітські захисти та дали почин до заснованя таких захистів в декількох провінційно-національних містах і таким чином вратували для суспільности во більших містах хоч те, що вратували ще дало ся. Та самі ж основателі тих комітетів здавали собі справу з того, що для тої роботи, яку вони почали, треба загально-національної організації, яка би згуртувала усю суспільність, обняла своєю опікою кожду українську дитину в краю, та була в силі добути за дая того відповідні засоби. На таку потребу вказували ми теж в нашій часописі в кількох статтях, присвячених тій справі. І отсе в лютім с. р. з ініціатив львівського епархіяльного комітету для опіки над сиротами відбули ся у Львові громадські сходили, на яких на основі реферату о. Личиняка рішено приступити до утвореня української краєвої організації, що перебрала би на себе охорону української дитини та заступала інтереси українських сиріт перед властями. На сходинах вибрано статутарну комісію для складеня статутів нового товариства; ся комісія установила референтом для виробленя статута п. надради Меліслава Дистрянського, корту референтами пп. ради. Зенона Лукавського і д-ра Стефана Витвицького, який перевів послідну редакцію статутарного проекту.

Статут оснований ся на схемі, на якій побудовані інші українські краєві організації. Центральним органом товариства євляеть ся Головна Рада, яка для веденя біжучих справ вибирає з поміж себе ексекутиву: Головний Виділ. Централі підчинені філії з філіяльними виділами, а тим місцеві кружки. Організувати одностайну охорону дітей і молодіжи в краю, вести нагляд над нею і творити великі інституції для вихованя безпоміжних дітей, репрезентувати інтереси українських сиріт на воєні, се головні завданя централі. Тому виначено центральну управу відповідними правами. Творити виховуючі сирітські заведеня для повітів будуть повітові філії, а до того прийдець ся їм виконувати чи не важливіше ще завдане: вести генеральну опіку над сиротами дотичного повіта. Батька матір для сирітських сиріт заступати мають місцеві кружки, які повинні стояти працюю місцевої сільської інтелігенції.

Перші загальні збори „Українського краєвого товариства охорони і опіки над молодістю у Львові“, — як згадувало — відбули ся 7. с. м. при численній участі громадянства, свідомого незалежної ваги справі. Як делегати Перемишльщини явили ся: о. митрат В. Левинський, д. р. Корнош і о. Комарницький. Зборя відкрив п. В. Нагірний. Проводя о. надради Дистрянський. Статут реферував о. Личиняк. До Головної Ради вибрано: прерадентом п. д-ра С. Федака, чле-

нами: Ол. Барвінського, д-ра С. Витвицького, М. Дистрянського, Євгенію Вергановську, о. д-ра Василя Левинського, о. Т. Лежогоубського, о. В. Личиняка, д-ра Ев. Макарушку, д-ра І. Мазука, д-ра К. Студинського і Ольгу Ціпановську. Членами ревізійної комісії стали: пп. Ол. Сасич, д-р В. Мацькевич, Ев. Нагірний, заступниками: д-р Г. Сайк і д-р Стасюк.

Початок діла зроблено. За тим повинна піти гуртова праця української суспільности під кличем: „Ратуйте для народу українських дітей“. Побажати би новому товариству, щоби воно згуртувало в тій нагодній службі всіх тумучих Українців та пооблило свої і розцвітати молодого українського покоління.

НОВИНКИ.

Львів, 9 червня 1917.

— В школах у П. Т. Приватні іспити в чотирокласовій жіночій школі вправ, в школі виділовій і учительській жіночій семінарії УПТ. у Львові (вул. Мохнацького ч. 12) відбудуть ся в п'ятницю 22. червня, а вступні іспити в тих 3 школах по вакаціях в четвер дна 6. вересня. До іспиту треба принести метрику уродженя, зглядно й послідне шкільне свідоцтво. Вступні іспити на перший рік учит. семінарії відбудуть ся дна 28. червня, а по вакаціях 4. вересня. До сего іспиту можуть згодосити ся усуніти, що мають найменше 15 літ житя і відомости яких є обняті науковим вляном трикласової виділової школи. До іспиту треба принести метрику уродженя, послідне шкільне свідоцтво, свідоцтво фізичного узабіненя, виставлене на бланкеті державним лікарем (фізіком). О таке свідоцтво можна постаратися аж у Львові, бо звичайно на провінції не мають лікарі дотичних бланкетів. Мико дозожничі Товариство не підносить оплати за науку як се вчинили всі інші приватні школи, щоби дати можливість навіть менше можним ученикам, користати з науки в рідній школі, який наша жертволюбна суспільність не дасть упасті.

— Українська ремісничя і промислова бурса у Львові. Отрим подалею до відомою інтересованям, що постановили ми поновно відкрити ремісничу і промислову бурсу у Львові. Бажаючі умістити своїх синів в нашій бурсі, мають зголосити ся письменно на руки підписаного голови товариства з долученем метрики і шкільного свідоцтва з послідного шкільного віроку, як також по дати, якого ремесла хоче зголошений вчити ся і скільки будуть платити за удержане в бурсі. Додавимо, що при принятті на науку ремесла жадаєть ся що найменше умічених 14 років житя. — За раду товариства: Голова: Василь Нагірний. Член ради: о. Василь Лиско.

— Товариство українських наукових викладів ім. П. Могили. В неділю 10. с. м. буде в малій залі Музичного Інститута ім. М. Ясеніка викалад п. д-ра Дениса Лукіяновича про „Жовнірські думи Федьковича“, а п. Єлеський вигототить кілька дум бковичського кобзаря. Початок точно в год. піз до 4 го пол.

— Рекрутация до українського війська. „Утро Росції“ з 13. н. ст. мая доносить з Києва: В губерній чернігівській, харківській і полтавській оголошено рекрутацию до українського полку вільних від військового обовязку. Тих, що служать у війську не приймають до полку, бо се вносить дезорганізацію в армії з окрема на фронті. — Ф. К.

— Красивий Український Природничо Історичний і Сільсько господарський Музей у Києві. „Кіевская Мысль“ з 7. мая доносить: На засіданню Київського Товариства Природознавців 22. аґітя проф. П. Тутковський предложив проект основаня у Києві Красового Українського Природничо історичного і Сільсько-господарського Музею. Найголовніші завданя музею: дати можливо повну картину цілої природи краю, доступну для всіх інтересованих (вступ до музею буде безплатний); збирати і ратувати від загибелі заслугуючі на дослід предмети нашої природи, познайомлювати широкі круги населеня з природою і сільсько-господарським життям краю; бути розсадином провінційальних музеїв (в повітових городах, по селах і місточках) і шкільних (при народних школах); притягнути широкі демократичні круги населеня до досліду природи краю і його богатця і ин. Товариство прийняло проект і передало до комісії, в яку увійшли професори і молодші учителя Університету та Вищих Жіночих Курсів і представники від студентського гуртка дослідників природи. Комісія повинна притягнути до свого складу пред-

ставників від місцевих громадських організацій і наукових товариств для розгляду предложеного проф. Тутковським проекту, для виробленя уставу музею і для поробленя енергичних заходів в цілі найшвидшого здійсненя сего загально-корисної ініціативы. Значні жертви для будучого музею (інші колежки) вже приобіцано.

— Українські селани і російське духовенство на Україні. „Русское Слово“ з 8. н. ст. мая доносить з Києва, що на Україні простега нагітка седля на священників. Селани домагають ся усуваня священників. В одній київській губерній усунено вже більше ніж 60 священників. — Ф. К.

— Німецькі кольтоністи на Україні. „Русское Слово“ з 13. с. м. доносить, що в останній часі виселені Німці-кольтоністи стали повертати на Україну і домагають ся від тепершних арендаторів відданя їх давних земель. Губернський виконавчий комітет узавлав відмовляти тим домаганям кольтоністів. — Ф. К.

— Шевченкове святя в Раманові. Щоби чужинців познакмити з нашим життям і просвітним рухом по селах, устроїла дна 20. мая с. р. читальня „Просвіта“ в Раманові в своїй просторій салі вечер в честь Т. Шевченка. Вигототило дна промови в українській і німецькій мові про значіне Шевченка для України (П. Шерстико і о. Ізанаць мол.). Дівчата під умілою управою пп. Козаківич, місцевих учительок, відспівали багато народних пісень з вказави ся з сего згадмнато. З трьох декламатій вигототила одну по німецьки дуже удачно сільська дівчина Меланія Сушко, а другу малій хлопчиня Ковалишин по українськи: „Моя тринадцятій минає“. Прочі точки а то 2 хори і 2 соля виконали Італійці, яких незвичайно старанно викичнені продукції дуже припали до влодоби і нашим людям Солістам аккомпанювали теж Італійці мандоліністи, які до того продукціями прегарних народних італійських пісень вивчили антракти. Уладженим і прикрасою салі зєленю, вінцями, фєстонами і лампонами завізан ся місцевий військовий командант. Крім місцевої і замісцевої італійської, зрили ся на салі всі місцеві офіцери. Про незвичайний успіх святочного вечера свідчить се, що на загальне жаде-не посторено його для 24. мая, а чистого доходу на ранених і хорих стрільців в Захисті УСС. у Львові було 290 К.

— Гр. Скарбек вернує. Доносить урядово, що посол гр. Скарбек, один з провідників швєцьпольської партії, який від двох і пів років проживав в Швайцарії, прибув до Відня.

Палата панів.

ВІДЕНЬ 9. червня. (Ткб.) На нинішній засіданню Палати панів поставив д-р Грабмаєр внесенне щ до переданя постанови Палати послів в справі закона про регуляції окремії комісії з 9 членів, яку нині треба вибрати. Ся комісія має до понеділка 3. год. по пол. се с до часу, на котрий буде скликане засідане Палати панів, адати устно справу. Внесенне прийнято.

На пропозицію віцепрезидента кн. Фірстенберга вибрано по-ітійну бюджетову комісію з 21 членів. Д-р Грабмаєр, вініс, щоби вибрати комісію з 25 членів в цілі поставленя внесеня що до маніфєстаций і відповіді на престольну промову. І се внесенне прийнято.

Д-р Грабмаєр як прерадатель правничої комісії здав устно справу терна що до обсадження місць 3 членів і одного заступника державного Трибуналу.

До бюджетової комісії звійшли м. н. Коритовський і Водзіцький; до окремої комісії для виробленя знесеня в справі заявля стеновищ Палатою панів супроти престольної промови: Бобжинський, гр. Ландкоронський, гр. Тарновський; до окремої комісії в справі регуляції Державної ради Голуховський.

Слїдуюче засідане Палати панів в понеділок в 3 год. по пол.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красивий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочки щадничої 4.000.

О ПОВІСТКИ.

Неділя, 10. червня 1917.
Наші греко-католики: 1. Н. Ко. Сом. — римо-католики: 2. Н. Ко. 2.
Завтра: греко-католики: Теодорів прмч. — римо-католики: 3. Н. Ко. 3.
Повідати: греко-католики: Іванко. — римо-католики: 4. Н. Ко. 4.
Український Народний Театр Т-ва "Бесіда" у Львові під управою К. Рубчакової. Сяга Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.
В неділю, дня 10 червня 1917 замість заповідженої драми на 5 дій Галасевича п. в. "Циганка Аза" відбудеться за задля непредвиджених перешкод "Безталанна" драма на 5 дій Карпенка Карого. — Дирекція. 1—1

Кенкур. Ц. к. Намісництво уряджує в місцях ліній і серпані с. р. курси 5 днівні пересвітановня, сортованя і пакованя яєць. Курси будуть відбуватися в Рабі вишній повіт Мислені західна Галичина. Курсів буде вісім, з котрих один для 10 кандидатів вглядно кандидаток української народности призначило ц. к. Намісництво за посередництвом Союзу молочарського в Стрию, якому повірили організації українські торговлі яйцями. На курсах тих буде також подана по відома учасників рахунковість і проваджене книжок потрібних при торговлі яйцями. Наука є безплатна. Убогі кандидати вглядно кандидатки можуть просити ори зголошення о шкільноте або тільки частин не покриті коштів удержаня і помешканя на курсах. Поданя о прийняте на курс належить вносити до Союзу молочарського в Стрию до 12. червня с. р. Хтоби просив рівночасно о безплатне удержане, вводити постаратись о потверджене свого убожества через уряд громадський вглядно парохіяльний. Кошти подорожи поносять кандидати самі. Однак Союз молочарський є готов убогим через уділене валюоги і в тім вгляді прийти в помічю. Кандидати вглядно кандидатки мусять міти читати і писати і посідати що найменше швою народну, щоби могли відтак бути нашими інструкторами! 285 3—3

регах потоку Суше та між шляхами, ведучими з Oivenchu до Qviens і з Vimu до Meisouit чеські і шлесські полки сильними протинаступами відперли там неприятеля, який в кількох місцях вдерся був до наших ровів. Наші становнища є в цілости в наших руках.
Група військ німецького наступника престоло: По сильнім огнивім пригтовленю французькі атакуючі війська вночі рушили наперед на Chemin des Dames, коло Браз і Серні. Відперто їх. Огонь, який був сильний вечером також на інших відтинках фронту над Еною і в Шампанії зменшав о півночі.
Група військ кн. Альбрехта: Положене не змінило ся.
Із східного і македонського фронту, не донесено про ніякі особливі події, тільки про малі сутички.

Перший кхатр-редактор ген. Людендорф.

Оголошення.
ПОЧЕНСНІ
устав певно спеціальний пудер "Савон", пакет за 1-20 К. На проміжню висилку тільки за попереднім надісланням належності 1 40 с. на порто. — Одиноке заступство **S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7.** 279 33—60

ЗОВСІМ ДАРОМ!
висилку ранешнім до шкільноті Іванідям Інформаційні (визл. Права родки покликаних по війска і ин.) і жованерські Кюлендарі. Для вищих констують вони по 30 і 20 сот. Поручаю також і шу книжку видавництва "Нова Култура" Оскарда Уайда "Сфинкс без тайни", збірник оповідань в австрійській мові. Ціна К 1-60, а поруч. пересилкою К 2— Чудовий амст. Великавай папір.

А. Березовський
373 5—10 Львів, вул. Карпінського ч. 19.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з дня 9. червня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.
В лісних Карпатах і в сідній Галичині місяцями значніші сутички, позатим артилерійський огонь.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.
Над Сочею не стало ся нічого особливото. На височині семи громад дальше артилерійська боротьба із зміничвою силою. Вирву яка повстала в області Цебю наслідком неприятельської міни, наші війська в боротьбі на ручні гранати оборонили проти італійських атаків.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.
Не було зміни.
Заст. шефа ген. штабу Ф. Гебер.

НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з дня 9. червня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.
Група військ баварського наступника престоло кн. Рупрехта: Здовж Ізери тільки місяцями значна артилерійська діяльність. На наші становнища на схід від Wuichaele і Messines від південної сторони ано ва був спрямований сильний винищуючий огонь. Протягом дня неприятель під вражінєм тяжких втрат, які понесло десять наступуючих дивізій після зізнаня полонених, не поюзив великих атаків. Вислано тільки австралійські війська в огонь до безспішного наступу на схід від Messines. У вечірній порі на обох берегах каналу Ізера Кокин і в низи Lovit вивязали ся нові бої, в яких неприятель не успів віднести корити. Від каналу Ла Бассе аж до потоку (назва в комунікаті ц. к. Коресн Богра не читка — прим. Ред.) боєва діяльність вечером була також сильніша. Нічий наступ на північний схід від Вермель, на південь від Льюс і на схід від Кроавіль відперто. Значні сили впровадив неприятель до бою в кількох кратних наступках на південній захід і на південь від Лест. В завязтих нічних боротьбах на обох бе-

НАЙКРАСНІ Оповіданя **СЬМІХОВИНКИ ТА СЬПІВОВОМКИ**

Десять книжочок за К 4-16.
1. Оповіданя і сьміховинки Олександр Сторженжика ціна 44 с.
2. Нові часи, оповіданя О. Микова . . . 44 .
3. Карелюк, М. Вовча . . . 44 .
4. Оповіданя Федьковича: 1) Три не рідні брати 2) Опришок . . . 44 .
5. Приказки і байки Ст. Руданського . . . 44 .
6. Сьпівовомки . . . 44 .
7. Оповіданя М. Вовчка: 1) Ковчак, 2) Чумак, 3) Свєруха . . . 44 .
8. 1) Сєстра, 2) Сон . . . 44 .
9. Перекотиполе, оповіданя Катки Основненка . . . 44 .
10. П. Куліш: Ориса, Давне горе, Стевоза когала . . . 20 .
Замовленя і рівночасно гроші висилати до:

Канцелярія **"Просьвіта"** у Львові, Ринок ч. 10.
На порто навчальне зрєба додати при замовленю всьх V 11—? книжок 20 сот., а на порученє 65 сот

50 аркушів листового паперу
50 концерт
50 штук карт полого почти
всїляке згодя обслачено на попереднім надісланем 2 корон переказом під адресою:
ЯКІЗ ГАСС, вжит. почтовий урядник
Львів дворець. 372 6—10

Прймаєть ся безплатно на
"Вістник Союзу Визволення України"
Виходить що тиждя в неділю, в розмірі 16 сторік великого формату, з ілюстраціям рік виданя IV.
Річна передплата вносить 15 кор. (15 марок, 6 рублів, 3 долара), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублі), два Р-талія 4 кор 50 сот. (4 мар 50 фєв., 1 руб. 75 коп.).
Ціна поодиноких чисел 40 сот. (40 фєв., 15 коп.).
Вістник Союзу Визволення України є часописом безпартійною і стоїть на становищі самостійництва, всеукраїнськїм.
Крія статей на теми бжучого політичного життя і богатої хроніки в житті Росії, російської України і північних областей російської України, Вістник богато місяць уділяє творам красяного письменства, справам українськїм Сїчових Стрільців і проч.
В Вістнику вистять ся правдивою огляди голосів мужої преса та реферувать ся книжковї виданя про українську справу а також вестїянї огляди новиних і політичних подій.
Адреса редакції і адміністрації часопису: **Wien VIII, Josefstadtstr. 79, Tür 6.**
Конто почтової шадиції 107090. 7—4

ОСЬМА КЛЯЮВА ПЬОТЕРІЯ.
Поручаємо льоси до сеї пьотерї. Цїна по 40 К, волювжї по 20 К, іслїхи по 5 К. Тїгненє 1. класк буде 12. і 14. червня. Новї льоси Австр. Черк. Хрєста продано за готїху і на місцїй ратї. —
БАНКОВИЙ ДІМ
SCHÜTZ і SNAJES
у Львові, пл. Марїїська 7. VII 39—7

РУСЬКА ШАДНИЦЯ
в ПЕРИМІШІ!
вулиця Носочинна ч. 2.
Примамє і виставку шадничї владїки кляюво вгодїнах урядових. Веклїхи опрочитують на 4%, позичкаєть лїкс від сїдуючого дня по два мїсяцї аж до сосїдного дня перед дня мїсячєвї.
ВКЛАДКИ в "Руській Шадницї" можєть отримати особисто в клїсї товариства, поттоважєть вєрєкїзми, грошенями листами, чєткми почтовїмї Шадницї, якї Дирекція Шадницї на вєдана безплатно постаратї, і в фїліх банку кїстро-торговельнє вєрахунок "Руської Шадницї".
Уділенє повнотї: а) гіпотєчнїх аєтївкє вєрєчнїми аєртвациїнами ратїми на протєк мїсєцї 10—45 цїсла вїбору повнєчєного; б) на вєрєчєвє ефектїа, і на есконт аєтївкє. Справа повнєчєк вєрєчєтєжєсь можлїво вєрєчє.
Посереднєчєть у вєднєчєнє повнєчє в Гал. Воєннїх Завєдєнєх кредитовїх в Краковї.
Всїмїх Інформациї і друєтє уділенє калєндарє "Руської Шадницї" ул. Косєчнїх, Нєрєднїх Днї, і лїкс, щодєвно безкорїсно в годїнах урядовїх від 9—1 год. кроєт вєдїлї і українськїх слєт.
Шєлї § 14, устаткє "Руської Шадницї", вєдєтєрєжєного черєз ц. к. мїністрєство внутрїшнїх справ вєдїленє в товариствї "Руськї Шадницї" в Пєрємїшї вєдїлєть ся до льоснїх аєтївкєв, фондєтївкєв і т. п. капїталїх, вєдєтєрєжєть "Руськї Шадницї" аєтївкєв урєдєчєтєжєть. III. 45—7

"ДНІСТЕР"
ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)
Телефон ч. 788. — Конто Почт. Шадиції ч. 25200.
Жирова конто в Австро-Угорській Банку
приймає до обезпечєня від огню будинки, катні і господарські, движимости, меблі, одєжу і бїлизну, збїжє в снопах і в зерні, худобу і т. п.
Кожий Українець повинен аєкурувати ся від огню, щоби на случай пожежї не понєсти стратї, бо достаток одїнїцї, то добротї цілого народа.
КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АЄКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ "ДНІСТЕР".
Нема жадного нишого українського Товариства аєкурувїцького від огню, — тільки одїн **"ДНІСТЕР"**.
"ДНІСТЕР" рахує найдешєвїшї оплати за обезпечєня сєлянськїх будинкїв.
"ДНІСТЕР" зєвєртає кождорїчний чїстїй зиск своїм члєнам.
"ДНІСТЕР" ошїнює та виплачує шкєди по огнї скоро і совїсно, а на члєнїв ошїнювїть комїсї запрошує всє двєх господарїв.
"ДНІСТЕР" дає підмоги українськїм школам і бурсам, де вїковують ся сєлянськї дїти.
Люди аєкуруванї в "Дністрі" можуть дістати позичку у всїх великїх банках і в Товариствї взаїмного кредиту "Дністер".
Власнї фонди "Дністра" вївносьть з кїнцем 1916 року 8,613 829— корєн.
В "Дністрі" можна обезпечєтї від крадежї з вломом движимости вського рода, а Товариства кредитовї готївку, цїнї паперї і векслї за дешєвою оплатою премїї. LA 12—7
Адреса "Дністра": Товариство взаїмних обезпечєнь **"ДНІСТЕР"** у Львові, ул. Руська ч. 20. — Адреса для телеграм: **"Дністер"** — Львів. — Канцєлярїя Товариства отворєнї що дня від 8—2 перед пол.

УКРАЇНЬСЬКА КРАВЧИНА — Львів, вул. Гродькїх 9. І. пов. — вїконувєть сумї дєвєтї по українськїм цїнам. 11—1